

Prof. Dr. Budai József

Majomhimlő (monkeypox – MP), emberi megbetegedések az USA-ban

Az USA Wisconsin államában ez év májusában lázas, kiütéses betegek bőrelváltozásában elektronmikroszkóppal, himlővírusra emlékeztető képleteket észleltek. A CDC (Centers of Disease Control and Prevention) a beküldött mintákban lévő vírust majomhimlő vírusnak azonosította. Később Illinois, Indiana, Kansas, Missouri Ohio és Wisconsin államokból további, összesen mintegy 80 esetet jelentettek. A diagnózis tisztázása nagy megkönnyebbülést hozott, mivel eleinte az a riadalom is felmerült, hogy netán valódi himlővírussal biológiai támadás érte az országot.

A majomhimlő-vírust emberből először 1970-ben izolálták a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Itt a himlőt 1968-ban eradikálták, és az előírásoknak megfelelően az oltásokat is abbahagyták. Egy-egy megbetegedési lánc legfeljebb 3 egyénből állott, majd a vírus kipusztult, tovább nem terjedt. A halálozás a 10%-ot is elérte.

A kórokozó ugyan biológiailag, patogenitásában és epidemiológiailag is különbözik a valódi himlő vírustól, de antigenitásukban jelentős rokonság van.

Prof. Dr. Budai József
Szent László Kórház
1097 Budapest, Gyáli út 5-7.

A *klinikai* kép a himlőhöz hasonló. A lappangási idő 7–17 nap. Domináló kezdeti tünet a láz, a papulózis kiütés és az enantémák okozta heves köhögéssel járó légúti jelek. Jellemző még, hogy a variola verától eltérően, a nyaki nyirokcsomók fájdalmasan duzzadtak. A kiütés elemei a *variola vera*-hoz hasonlóak, papula, majd a vezikula alakból, a pusztulán át, köldökszerű behúzódnak is mutatva, a pörkösödésig fejlődnek. A kiütés a fején kezdődik, majd a törzsre halad, többnyire a végtagokon, a tenyéren és a talpon is felléphet. Az elemek mindig azonos fejlődési fázisban vannak, és 14–21 nap alatt, heg hátrahagyásával zajlanak le. Az enyhébb forma bárányhimlőnek tűnhet!

A nyugati féltekén majomhimlő eddig soha nem fordult elő. Az USA-ban most észlelt esetek, a nyugat-afrikai formákhoz képest enyhébbek voltak. A korábbi járványokban észlelt 1–10% halálozáshoz képest most haláleset nem volt. Egy gyermekben súlyos encephalitis lépett fel, egy másikban pedig a garati fekélyek és a nyirokszervek duzzanata fulladással fenyegetett; mindkettő gyógyult. A kórházi elhelyezésre elsősorban az esetek izolálása érdekében volt szükség. Később azonban kiderült, hogy a megbetegedés – az afrikai tapasztalatok-

kal szemben – emberről emberre nem terjed át.

Járványtanilag jellemző volt, hogy valamennyi beteg előzetesen kapcsolatba került vadon élő kisemléssel, kedvtelésből tartott, hobbiállattal, leggyakrabban prérrikutyával. Fertőző forrásként hamarosan szóba jött a gambiai óriáspatkány és más importált kisállatok is (mókások, pelék stb.). Utóbbiakat, sok más fajtaival együtt, a kiterjedt kisállat-kereskedelmi hálózat számára Nyugat-Afrikából importálják. Kiderült, hogy a majomhimlő vírusát áprilisban, 9 különböző fajú, mintegy 800 kisállatot szállító hajóval hurcolták be az USA-ba. Az importált állatok, amelyek fertőzöttsége igazolódott, a kisállat-kereskedelemben kerülve fertőzték meg a „bennszülött” kisemléseket, különösen a népszerű prérrikutyákat is.

Az USA hatóságai a terjedés megakadályozása érdekében szigorú intézkedéseket hoztak (betegek izolálása, kontaktok szoros megfigyelése, az importált állatok vizsgálata, a kisállat-kereskedelmi forgalom korlátozása stb.). Az első esetek észlelése kapcsán a szoros kontaktokat variola ellen oltották, (a vakcináció véd a majomhimlő ellen is), az oltásokat azonban később abbahagyták. A kisállat-behozatal előírásait jelentősen megszigorították.